

Onthulling lichtmonument Stadstuinen, 26 januari 2020

Morgen, 27 januari, is het precies 75 jaar geleden dat concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz,

het internationale symbool van de Holocaust, werd bevrijd.

Dat wat nog over was van het kamp, want de Duitsers begonnen eind '44 met de ontruiming van het kamp,

wat resulteerde in de zogenaamde dodenmarsen.

Ik moet dan altijd denken aan een beeld uit een documentaire over de bevrijding van Auschwitz: de gezichten van de jonge Russische soldaten toen zij het kamp betraden. De totale ontzetting. Zij hadden al veel gezien in de oorlog, maar wat zij in Auschwitz aantroffen ging hun voorstellingsvermogen ver te boven.

En dat gaat het nog steeds.

De Holocaust mogen we nooit vergeten.

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei kunstenaar Daan Roosegaarde gevraagd een tijdelijk lichtmonument te ontwerpen om de slachtoffers van de Holocaust te herdenken.

Met dit monument wil het Comité mensen in hun eigen woonplaats betrekken bij het oorlogsverleden. In heel Nederland, om precies te zijn in 256 gemeenten, woonden Joden, Roma en Sinti die zijn gedeporteerd en vermoord. Het waren buurtgenoten, mensen die bij u of bij mij in de straat hadden kunnen wonen en er opeens niet meer waren.

Het vond zo dichtbij plaats. In Amstelveen woonden 167 Joden. Zij kwamen nooit meer terug.

Gerdi Verbeet, voorzitter van het Nationaal Comité, legt het heel goed uit. "Dit jaar vieren we vooral 75 jaar bevrijding, maar er is ook dat gitzwarte hoofdstuk, de Holocaust.

Hoe geven we daar uiting aan? Hoe kunnen we mensen verbinden met het gevoel dat de slachtoffers van de Holocaust nog steeds gemist worden.

"Zelfs nu, 75 jaar geleden, lig ik soms wakker en denk ik aan mijn ouders en

zusje die in de kampen overleden. Binnen in mij zit een gat dat nooit zal helen.” Dat zei de 97-jarige Selma van de Perre, Joodse verzetsstrijdster, twee weken geleden in DWDD, misschien heeft u het ook gezien. Haar woorden raakten mij. Haar energie en vitaliteit, ondanks alles wat zij heeft meegemaakt, maakten ook indruk.

Kunstenaar Daan Roosegaarde ging voor het ontwerp van het monument in gesprek met Holocaustoverlevenden en hun familie en kwam zo op lichtgevende stenen.

In de Joodse traditie worden stenen op een graf gelegd als eerbetoon aan de overledene. Stenen spelen ook een belangrijke rol in de cultuur van de Roma en Sinti.

De stenen ‘ademen’ licht, u zult het zo zien.

Zo houden we de herinneringen aan de slachtoffers levend, maar licht staat ook voor leven en hoop.

Met 104.000 lichtgevende herdenkingsstenen, het aantal slachtoffers uit Nederland, staat dit monument symbool voor de verschrikkingen van de Holocaust.

Op 16 januari is het project in Rotterdam gestart met alle 104.000 stenen. Daarna gingen de stenen naar steden en dorpen overal in Nederland, zodat wij op allerlei plaatsen in ons land met elkaar kunnen herdenken.

In Amstelveen is dit project tot stand gekomen met dank aan stichting Amstelveen Oranje en de steun van een aantal raadsleden. Een speciaal woord van dank aan Hugo van der Kooij.

In Amstelveen krijgen we ook een permanent monument voor alle Joodse oorlogsslachtoffers uit onze gemeente in het plantsoen van de Prins Bernhardlaan.

Het monument is ontworpen door de Amstelveense kunstenaar Piet Cohen en draagt de namen van de 167 Joodse mannen, vrouwen en kinderen die zijn omgekomen in de Tweede Wereldoorlog, opdat wij hen nooit vergeten.

Het is een initiatief van stichting Amstelveen Oranje, project 'Nooit meer teruggekomen', in nauwe samenspraak met wethouder Herbert Raat. Het heeft de volle steun van de gemeenteraad. Het monument wordt medio 2020 onthuld.

Ook in Amstelveen staan we dit jaar uitgebreid stil bij het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog en dat ons land werd bevrijd. Sindsdien leven we weer in vrijheid, in het besef dat we samen verantwoordelijk zijn voor onze vrijheid en deze moeten doorgeven aan onze kinderen. Vrijheid is niet vrijblijvend. Om ons daarvan bewust te blijven, is het belangrijk dat wij met elkaar blijven herdenken.

Amstelveen, 26 januari 2020

Tjapko Poppens